

‘Beïnvloedingsstrategie Zaanstad 2022-2026’

De [externe netwerken in beeld](#) (november 2021) bevat een overzicht van de externe netwerken die relevant zijn voor beïnvloeding van beleidsvorming. Daarbij gaat het om de belangrijkste samenwerkingsverbanden, bestuurlijke en publieke netwerken en gemeenschappelijke regelingen in de regio en landelijk. Dit document vertaalt de externe netwerken naar een beïnvloedingsstrategie. Deze strategie houdt in dat we op de zes Zaanse opgaven, *kansengelijkheid, verstedelijking, duurzaamheid, economie, gezondheid* en *veiligheid* in beeld brengen wat de prioriteiten zijn in de externe profilering van Zaanstad en welk schaalniveau essentieel is.¹

Dit document kan de onderhandelaars t.b.v. het nieuwe college helpen om keuzes te maken voor posities in landelijke en regionale gremia, zoals de VNG en MRA. Wij verwachten dat deze posities in de zomer van 2022 verdeeld gaan worden. Des te belangrijker dat o.b.v. de Zaanse opgaven en prioriteiten van de onderhandelaars onze (nieuwe) bestuurders aan de juiste landelijke en regionale tafels zitten.

De regionale samenwerking en externe netwerken worden steeds belangrijker. De beïnvloedingsstrategie dus ook. Vanuit de aard van de opgave (de regionale woning- of arbeidsmarkt) is dat noodzakelijk. De financiering van noodzakelijke investeringen (voor het oplossen van bv. een infrastructureel knelpunt) vindt mede plaats met geldstromen waarover regionaal of landelijk besloten wordt.

Dit geldt voor veel onderwerpen, maar selectiviteit en focus zijn geboden. Daarom pleegt Zaanstad inzet daar waar de meerwaarde substantieel en helder is, beredeneerd vanuit de opgaven van de stad. Niet voor elke opgave die de stad kent, is samenwerking met de externe (publieke, private) partijen even belangrijk. In eerste instantie kan/moet veel in de eigen stad opgepakt worden met partijen in de stad. Echter, sommige vraagstukken kunnen niet alleen op het niveau van Zaanstad opgepakt worden, maar juist op een ander schaalniveau, zoals dat van de regio of via het landelijke netwerk.

Het gaat dan om een scherpe keuze welke onderwerpen in de externe arena op welk schaalniveau of met welke partner opgepakt moeten worden, omdat ze essentieel zijn voor de ontwikkeling van Zaanstad de komende jaren. In de bijlage van de beïnvloedingsstrategie hebben we een overzicht opgenomen van de (eenmalige) gelden die het kabinet Rutte IV beschikbaar stelt voor investeringen.

Hieronder is per opgave aangegeven wat de strategische prioriteiten zijn in de externe werken. Graag vermelden wij dat het gaat om een advies op hoofdlijnen: uiteindelijk is het uiteraard aan het nieuwe college om invulling te geven, inhoudelijk en qua positionering, aan de externe netwerkstrategie.

Europa

Het Europese schaalniveau is in deze notitie nog niet per strategische opgave uitgewerkt. Wel is het zo dat in Europa diverse relevante netwerken actief zijn. Naast de formele instellingen van de [Europese Unie](#) (m.n. Europese Commissie, Europees Parlement en Raad) is er een grote hoeveelheid aan thematische en stakeholder netwerken (denk aan [Eurocities](#) e.d.).

Omdat de EU als vierder bestuurslaag steeds belangrijker wordt voor Nederlandse steden is het voorstel om een nadere verkenning uit te (laten) voeren naar de potenties voor Zaanstad. Helder is al wel dat Zaanstad in Europa alleen effectief kan zijn door samen te werken. Op dit moment zijn we in Europa primair actief via het MRA-verband.

¹ We richten ons met name op de eerste vijf opgaven. De opgave Veiligheid is belangrijk voor onze stad, maar voor de onderhandelaars ten behoeve van de externe profilering van Zaanstad minder relevant, omdat veel van de thema's van de opgave Veiligheid in de externe netwerken vallen onder het werk van de burgemeester. Desalniettemin geven we voor de volledigheid een overzicht van de relevante netwerken t.b.v. Veiligheid.

1. Kansenongelijkheid tegengaan

Kansenongelijkheid tegengaan: een integrale opgave voor Zaanstad

Kansenongelijkheid is dé sociale kwestie van deze tijd. De toenemende kansenongelijkheid is op vele terreinen zichtbaar. Op de woningmarkt, in het onderwijs, in koopkracht (inkomen, vrij besteedbaar inkomen, vermogen, armoede, vervoers- en energiearmoede, problematische schulden), in gezondheid, levensverwachting en gezonde levensjaren. De verschillen op één domein hangen vaak samen met die op een ander domein. Daarbij is het onderwijs een belangrijke motor voor kansenongelijkheid geworden. Enkele belangrijke trends, ontwikkelingen en opgaven uit de nationale trendstudie zijn:

- groeiende kansenongelijkheid en verminderde sociale cohesie;
- de kloof tussen goede en slechte wijken neemt het afgelopen decennium in diverse steden toe; aanleiding voor een wijkenaanpak nieuwe stijl;
- meer aandacht voor de menselijke maat en de kwaliteit van de uitvoering.

Strategische prioriteiten voor het tegengaan van kansenongelijkheid

- Integraal en structureel budget voor kinderen door het inzetten op integrale ondersteuning in de (kwetsbare) wijken en het realiseren van een goede (fysieke) basisinfrastructuur voor kansengelijkheid in de (kwetsbare) wijken (met als belangrijkste het investeren in onderwijs, maar ook in prettig en veilig wonen als in wijksporthallen, cultuur in de wijk en energiearmoede etc.). Door een integrale wijkenaanpak, door het opschalen van het pact Poelenburg & Peldersveld naar Zaandam Oost als onderdeel van het Nationaal programma Leefbaarheid & Veiligheid van het Rijk.
- Programma Een thuis voor iedereen (huisvesting en begeleiding aandachtsgroepen), zowel nationaal als in de regio (MRA, Zaanstreek-Waterland).
- In de MRA inzetten op het tegengaan van Jeugdwerkloosheid en een gezamenlijke strategie op huisvesting van essentiële beroepsgroepen in onze regio, zoals onderwijspersoneel.
- Doordat het kabinet inzet op wijzigen van kostendelersnorm en bijverdien grenzen in de Participatiewet vraagt dit niet om een aanvullende lobby. Wel goed monitoren óf en zo hoe het kabinet dit in uitvoering brengt.

Om de strategische prioriteiten te realiseren zet Zaanstad in op de volgende netwerken:

Direct met het Rijk

- ministeries/netwerk opbouwen bestuurlijk en (hoog)ambtelijk bij BZK, J&V, OCW en SZW; om systeem barrières te beslechten, de Jeugdopgave en Zaandam Oost.
- verder uitbouwen van het verhaal van Zaandam Oost als onderdeel van Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid vanuit de diverse relevante portefeuilles in het college.

VNG en G40

- Een positie bemachtigen in de VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs en binnen deze commissie de portefeuille Jeugd claimen.
- Voortrekkersrol vervullen in het G40-stedennetwerk bij de themagroep Zorg, Jeugd en Onderwijs en Sociale Pijler.
- Onderdeel worden van de bestuurlijke lobbyclub van de G40.

Metropoolregio Amsterdam

- voor de lobbykracht; koppelkansen via MRA-verstedelijingsstrategie en MRA als partner voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken via MRA-sociaal. Voortrekkersrol vervullen bij MRA Sociaal en hierin onze verantwoordelijkheid nemen.

Samenwerking gemeente Amsterdam

- Inzetten op structurele samenwerking met Amsterdam via de portefeuilles Onderwijs, Arbeidsmarkt en Jeugd.
- Structureel aanpakken van onderwijsachterstanden; lerarentekort in het onderwijs.
- Dit vraagt goede ambtelijke contacten op hoog ambtelijk niveau via de directeur sociaal; het nieuwe college relatie opbouwen met wethouders tussen wethouders jeugd en onderwijs.

- A'dam en Zaanstad zijn ook samen actief in opbouw programma Leefbaarheid en Veiligheid. Amsterdam is daar ambtelijk zeer actief in en onderwijs is daarbij een belangrijk onderdeel. Vanuit de zestien gebieden zijn we nu problemen rond noodopvang aan het agenderen en toenemende onderwijsachterstanden.

Regio Zaanstreek-Waterland en Amsterdam-Amstelland

- Via het sociaal domein werken we op Jeugd en voor jeugdzorgaanbieders samen in de regio ZW en AA. Deze samenwerking is essentieel voor het realiseren van de Jeugdhulp. Dit kabinet wil een eigen bijdrage voor de jeugdhulp, de behandelduur beperken en extra bezuinigen: 100 miljoen in 2024 en vanaf 2025 een half miljard euro structureel. Samen in de regio en via de VNG en G40 zijn we onderdeel van de lobby rondom Jeugdhulp. We nemen geen voortrekkersrol.

2. Verstedelijking

Verstedelijking: een brede en complexe opgave

De verstedelijkingsopgave is een complexe beweging met als twee belangrijke opgaven:

- Groei met kwaliteit;
- Impuls voor de bestaande stad.

Zaanstad heeft een groot aantal gebiedsontwikkelingen in de planning, waarvan een deel ook al extern is gefinancierd. Vanuit het Volkshuisvestingsfonds is er een grote bijdrage gekomen voor de bestaande voorraad, leefbaarheid en veiligheid. Daarmee hebben we al heel veel te doen komende jaren maar er zijn wel veel knelpunten (stikstof, energie-infra, eigen capaciteit en expertise) en bedreigingen (provinciale regels, windmolens en bedrijfsverplaatsingen rond Zaanstad). Nadruk kan dus liggen op voldoen aan velen randvoorwaarden voor in gang zetten van de ontwikkeling. Qua agendering/prioriteitsstelling en financieel zijn m.n. de aanleg van de HOV ZaanIJ en de transformatie van de Achtersluispolder nog zeer belangrijk, naast een verdere impuls (verduurzaming en funderingsherstel) van de bestaande voorraad.

Strategische prioriteiten lobby

Vanuit de twee centrale opgaven zoals hierboven vermeld, is de prioriteit tweeledig:

- Zorgen dat aan randvoorwaarden voor de voorgenomen gebiedsontwikkeling wordt voldaan op het gebied van milieu en ruimtelijke ontwikkeling: stikstof, CO2, milieucontouren, knelpunten in de energie infrastructuur en m.b.t. de consequenties voor Zaanstad ontwikkelingen bij buurgemeenten (bedrijfsverplaatsingen, plaatsing windturbines) of vanuit de provincie (Provinciale Omgevingsverordening, Bijzondere provinciale landschappen).
- Agendering en (beleidsmatige en financiële) steun voor de transformatie van de Achtersluispolder, de aanleg van de HOV ZaanIJ en de verdere verduurzaming en verbetering van de bestaande voorraad.
- Fysieke ruimte voor het elektriciteitsnetwerk dit is randvoorwaardelijk voor ons werk.
- Tijdelijke huisvesting, lobby bij het Rijk voor het mogelijk maken van flexibele en modulaire huisvesting en woningbouw mede gelet op de vluchtelingenstroom. De lobby richt zich op middelen, regelruimte en experimenteerruimte.

Om de strategische prioriteiten te realiseren zet Zaanstad in op de volgende netwerken:

Direct met het Rijk:

- Aangaan/intensivering relaties met BZK (incl. VRO) en I&W op bestuurlijk en hoogambtelijk niveau.
- Actiever worden bij contacten met Kamerleden: lobbyen ambtelijk beter beleggen en bestuurlijk inzetten op belangrijke momenten, direct of indirect (via Amsterdam, MRA, NH, G40).
- Meer coördinatie op rijkscontacten op m.n. tweede en vierde speerpunt.

VNG en G40

- Voor de verstedelijkingsopgave zijn de landelijke netwerken komende bestuursperiode minder relevant.

Metropoolregio Amsterdam

- Blijft relevant netwerk, maar vooral indien aangevuld met éigen contacten met zowel Rijk als met Amsterdam en Noord-Holland.
- Soms moeilijk om in te schatten hoe belangrijk MRA is (WBI aanvragen, stikstofaanpak) en ook hoe zich dit ontwikkelt (programmering MRA Verstedelijingsstrategie, Bereikbare Steden?) maar het kan op zijn minst helpen om op de agenda te staan.
- Platform Bereikbaarheid zeer relevant voor prioriteitsstelling.
- Platform Ruimte, PHO Bouwen Wonen zijn relevant voor prioriteitsstelling, trekkerschap niet per sé noodzakelijk, wel stevige inbreng, ook ambtelijk. Bij voorkeur net als in de afgelopen bestuursperiode het vicevoorzitterschap oppakken.

Vervoerregio Amsterdam

- Relevant want eigen budget en belangrijk in prioriteitsstelling binnen MRA en weg richting MIRT.
- Deelname in VRA DB is basis voor deelname in MRA Platform Bereikbaarheid.

Provincie Noord-Holland

- Provincies lijken op dossiers (stikstof, landelijk gebied, wellicht Wonen) meer invloed/bevoegdheden te krijgen bij Rutte IV, en heeft op onderdelen (ruimtelijke ontwikkeling: Bijzondere Provinciale landschappen, Omgevingsverordening) ook stevige hinder-mogelijkheden. Daarnaast eigen middelen en belangrijke steun in lobby (via MRA of direct) naar Rijk en Europa.
- Versteving bilaterale bestuurlijke contacten op RO, Wonen, Bereikbaarheid, Stikstof, ondersteund door goede ambtelijke contacten.
- Verkenning mogelijkheid samenwerkingsagenda, autonoom of in ZW-verband.

Samenwerking gemeente Amsterdam

- Belangrijkste ruimtelijke en bestuurlijke partner voor realisatie Zaanse ambities, zowel in ondersteunende zin als vanwege beperkingen die Amsterdamse ontwikkelingen op kunnen leveren in ruimtelijke ontwikkeling.
- Basis is goede bilaterale contacten met collega's in Amsterdam op portefeuilleniveau.
- Streven naar regulier bestuurlijk overleg op basis van gezamenlijke agenda voor noordwestelijk deel Amsterdamse agglomeratie met zwaartepunt RO, Bouwen en Wonen, Bereikbaarheid, aangevuld met Werk & Inkomen, Economie.
- Verkenning ontmoeting colleges via lijn Jan Hamming en Femke Halsema.
- Aandacht voor voortzetting bestuurlijke samenwerking met DB Amsterdam Noord: afstemming Jan Hamming met nieuwe voorzitter na nieuwe installatie DB Noord.
- Verdere uitbouw ambtelijke samenwerking.

Zaanstreek-Waterland

- We nemen onze verantwoordelijkheid in de regio en daar waar relevant zoeken we de samenwerking op. Onze positie in m.n. MRA (en ook richting NH) is deels gebaseerd op vertegenwoordigende rol namens ZW. Onze positie moet ons gegund worden, dus moeten we ook gunnen en verantwoordelijkheid nemen.
- Op PHO's Bouwen en Wonen, Bereikbaarheid en Ruimte en Landschap bestuurlijk en ambtelijk goed aanwezig zijn, en op een of twee van deze thema's trekker zijn.

3. Duurzaamheid

Duurzame stad: een ambitieuze opgave voor Zaanstad

De verandering van het klimaat, de instabiliteit in de wereldhandel en de eindigheid van fossiele energiebronnen en grondstoffen maken in de komende decennia een volledige transitie naar een circulaire samenleving met hernieuwbare energiebronnen noodzakelijk. **Zaanstad is een ambitieuze gemeente op het gebied van klimaat en duurzaamheid.** Als ondernemende stad, zien wij de duurzaamheidstransitie niet alleen als noodzaak, maar ook als kans. De noodzakelijke veranderingen kunnen namelijk ook als vliegwiel dienen voor innovatie, werkgelegenheid, kostenbesparing én samenwerking. Door het verbeteren van ons klimaat, dragen we niet alleen bij aan nationale en internationale doelstellingen, maar werken we ook aan een fijne en meer gezonde leefomgeving en toekomstbestendige economie voor alle inwoners van Zaanstad.

Zaanstad wil in 2050 een circulaire en klimaatadaptieve stad zijn, met een gezonde leefomgeving voor mens en dier, met als belangrijke stap **tussen 2030-2040 klimaatneutraal te zijn**.

Er is veel inzet uit de samenleving nodig om de benodigde stappen echt te zetten. Dat vraagt van de gemeente een regie- en voorbeeldfunctie. Zaanstad gaat uit van de kracht van de samenleving. De gemeente voert regie door mensen bij elkaar te brengen, kennis te leveren en mee te denken over externe financiering van acties die door andere partijen worden uitgevoerd. Hierbij zijn de volgende trends en ontwikkelingen van belang:

- Klimaatveranderingen gaan door, zelfs bij aanzienlijke reducties van de uitstoot;
- Gemeente heeft een belangrijke rol in de energietransitie in de gebouwde omgeving;
- De ontwikkelingen gaan nog te langzaam want met alle bestaande plannen is Zaanstad in 2040 nog niet klimaatneutraal. Ook in de transitie naar een circulaire economie zijn nog vele stappen te zetten;
- De versnellingen en intensiveringen moeten in dit decennium gerealiseerd worden om het doel van klimaatakkoord van Parijs binnen bereik te houden;
- Een inclusieve transitie is belangrijk: relatief veel Zaankanters zijn kwetsbaar voor energiearmoede.

Strategische prioriteiten:

De opgave op het gebied van duurzaamheid is groot en de komende twee collegeperiodes kunnen het verschil maken of we het doel van het Parijse Klimaatakkoord halen. Voor de lobby focussen we op:

- Zaanstad als living lab waar het gaat om de combinatie van de woningbouw en stedelijke vernieuwing: de stikstofopgave en de energietransitie. Veranderingen in de energievoorziening maken in combinatie met milieuvraagstukken (zoals stikstof) stedelijke ontwikkeling verder mogelijk. Deze synergie biedt kansen op stikstof- en CO2-reductie. Warmtenetten spelen hierin een essentiële rol.
- Energiearmoede: tegengaan en zorgen voor een inclusieve energietransitie. Bij de verdeling van financiële middelen vanuit het Rijk is het voor Zaanstad relevant ook de opgave voor een inclusieve energietransitie mee te wegen.
- Houtbouw: Zaanstad profileren als houtbouw stad, mede op basis van haar geschiedenis.

Om de strategische prioriteiten te realiseren zet Zaanstad in op de volgende netwerken:

Direct met het Rijk

- Relaties met ministeries van BZK, EZK, IenW, LNV verstevigen om Zaanstad als living lab te positioneren.
- Actiever worden bij contacten met Kamerleden om living lab neer te zetten: lobbyen ambtelijk beter beleggen en bestuurlijk inzetten op belangrijke momenten, direct of indirect (via NZKG, MRA, VNG, G40, etc.).
- Invloed proberen uit te oefenen op (voldoende) middelen voor lokaal klimaatbeleid (zowel uitvoeringslasten Klimaatakkoord als investeringen in de infrastructuur: integraal programmeren, Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, MIEK).

VNG en G40

- Proberen wederom voorzitter te worden van de G40-themagroep Duurzaamheid
- Lid worden van de VNG-commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (EKEM). Portefeuille Energie (infrastructuur) of inclusieve energietransitie claimen
- Actief blijven in de ambtelijke meedenkgroepen van de VNG over klimaat

Metropoolregio Amsterdam

- Bestuurlijk trekker blijven van het thema energiearmoede en blijven zorgen voor een inclusieve energietransitie.
- Het portefeuillehouders overleg Duurzaamheid krijgt een andere invulling. Vooral nuttig voor informatie-uitwisseling. Samenwerking in het NZKG is relevanter op het gebied van duurzaamheid.
- Platform Ruimte en portefeuillehouders overleg Wonen zijn relevant voor houtbouwambitie.

Noordzeekanaalgebied

- Inzetten op nieuwe energiesystemen en integrale oplossingen. Waar zinvol samen optrekken met Zaanse industrie verenigd in Zaanstad Maakstad. Actieve rol in bestuurlijk platform Energietransitie van het NZKG.

Samenwerking gemeente Amsterdam

- Potentie voor meer kennisuitwisseling op diverse duurzaamheidsdossiers.

Regio Zaanstreek-Waterland

- Samenwerking met name op het gebied van de Regionale Energiestrategie (RES)

4. Gezondheid

Zaanstad kiest voor brede, integrale Zaanse visie op Gezondheid

Positieve gezondheid, Gezonde leefstijl & Gezonde leefomgeving. Het gaat ons om het vermogen dat inwoners kunnen omgaan om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen en daarbij zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Verder geven we rekenschap van de vele factoren die van invloed zijn op de gezondheid. Denk daarbij aan de individuele eigenschappen en achtergronden, maar ook de sociale en de fysieke omgeving.

Enkele belangrijke trends, ontwikkelingen en opgaven uit de nationale trendstudie zijn:

- doorgaan met de transformatiedoelen in het sociaal domein (maatwerk, lichte ondersteuning waar dat kan, zwaarder als het moet, preventie) vanuit realisme en de opgedane leerervaringen.
- sterke groei van het aantal ouderen met een zorg en ondersteuningsvraag die goede Wmo- en thuiszorg, welzijnsvoorzieningen, andere voorzieningen (huisarts, buurtsuper, ontmoetingsplekken, openbaar vervoer) en woningen nodig hebben in wijk, buurt en kern.
- met het streven naar positieve gezondheid met structurele maatregelen, de inrichting van de stad en leefstijlveranderingen de hardnekkige gezondheidsverschillen verminderen.
- beheersen van de sterke kostenstijging in de zorg is een opgave van Rijk én gemeenten

Strategische prioriteiten voor gezondheid

- We zetten in op het richten van ons verhaal in de netwerken als het gaat om bewustwording landelijk en regionaal. Dat houdt in dat gezondheid niet als sluitstuk wordt beschouwd, maar als integraal onderdeel van stedelijke vernieuwing en de openbare ruimte.
- De maatschappelijke oorzaken van achterstanden moeten veel meer centraal komen te staan in landelijk beleid. Gezondheid en gezondheidsverschillen liggen vaak buiten het beleidsterrein van volksgezondheid. Genoemd worden beleidsterreinen van onderwijs, gebouwde omgeving, luchtkwaliteit en schulden evenals werk. Zaanstad pleit voor integrale aanpak op het bevorderen van gezondheid.
- Stel een **wettelijke plicht in om gezondheidsachterstanden** terug te dringen bij zorgverzekeraars. Koppel dit aan een verplichte periodieke rapportage over de vordering in het bereiken van dit doel, met nadrukkelijke ruimte voor kwaliteit en de middelen om dit uit te kunnen voeren.
- **Preventie-infrastructuur:** Inzetten op een landelijk groeifonds door middel van een landelijk een landelijk kader waarin gemeenten samen met zorgverzekeraars, woningbouwcorporaties, ondernemers en werkgevers hun krachten bundelen om écht werk te maken van preventie.

Om de strategische prioriteiten te realiseren zet Zaanstad in op de volgende netwerken:

Direct met het Rijk

- De relaties met het Rijk zullen veelal via de VNG verlopen

VNG

- Via de VNG bijvoorbeeld door een positie via Zorg, Jeugd en Onderwijs inzetten op preventie-infrastructuur of lobby op verkleinen gezondheidsverschillen/tegengaan van gezondheidsachterstanden.
- Met de VNG mee participeren in de lobby als het gaat om het afschaffen van het WMO-abonnementstarief en dit inkomensafhankelijk te maken (geen voorttrekkersrol).

Metropoolregio Amsterdam

- Integraal onderdeel en creëren van koppelkansen via MRA-verstedelijkingsstrategie als onderdeel van de gezonde leefomgeving (op weg naar een gezonde metropool). Dat betekent goede positie in het MRA-platform Ruimte om dit onder de aandacht te brengen.

Regio Zaanstreek-Waterland

- Regionaal samenwerken met zorgverzekeraars. Onderling uitwisselen hoe we ons verhouden tot de grootste zorgverzekeraars.

5. Economie

Zaanstad wil een economische groeispurging maken

De aanleiding om te investeren in het kwalificeren van onze (huidige en toekomstige) beroepsbevolking is tegelijkertijd zowel economisch als maatschappelijk van aard: **iedereen is nodig** om de grote opgaven van de stad te kunnen realiseren. En daarvoor is het nodig dat we er met vereende krachten voor zorgen, dat we een actieve beroepsbevolking van voldoende omvang hebben die doorlopend beschikt over de kwalificaties waar de bedrijven behoefte aan hebben. Het tekort aan mensen in cruciale sectoren is zorgelijk, omdat het de groei van de stad kan vertragen en daarmee een rem zet op de ambities voor de stad. Als bedrijven en instellingen die de (strategische) opgaven moeten realiseren niet kunnen beschikken over genoeg gekwalificeerd personeel, lopen we bovendien het risico dat zij Zaanstad zullen verlaten of mijden.

Enkele belangrijke trends, ontwikkelingen en opgaven uit de nationale trendstudie zijn:

- In Nederland krimpt de potentiële beroepsbevolking, maar in Zaanstad niet naar verwachting. Dit biedt kansen voor de arbeidsproductiviteit in Zaanstad en kan dus gezien worden als troefkaart.
- Nog geen duurzame banengroei in Zaanstad ondanks de regionale groei en dynamiek. Om bovenstaande verwachte arbeidsproductiviteit te kunnen verzilveren is een banen ontwikkelplan nodig.
- Kansenongelijkheid neemt ook in Zaanstad verder toe, in kwetsbare wijken vinden veel inwoners geen aansluiting op de arbeidsmarkt, terwijl zij hard nodig zijn.

Strategische prioriteiten voor economie

- Vestigingsklimaat: Zaanstad staat bekend als 'innovatieve maakstad, circulaire agrifoodhub, ondernemersstad'. Het ondernemersklimaat is optimaal en het woon- en voorzieningenniveau is verbeterd Toekomstgericht, duurzaam, kennisintensief: door benutting van de troeven uit het 'Zaanse DNA' – innovatieve maakindustrie, agrifoodcluster, ondernemerscultuur – worden economische kansen voortkomend uit grote transitie in de economie verzilverd. Zaanstad blijft 'maakstad', maar verbindt daar nadrukkelijker een kenniscomponent aan, en zoekt verbinding met kennispartijen elders.
- Klimaat en circulaire economie: het doel is om de grote industrie in Zaanstad CO2 neutraal te krijgen en van de fossiele brandstoffen af te komen. Daarvoor zijn financiële ondersteuning, voldoende capaciteit op het elektriciteitsnetwerk en nieuwe energiebronnen nodig. Innovatie op het verder circulaire maken van het Zaanse bedrijfsleven.
- Ruimte voor werken: Dankzij efficiënte ruimtebenutting op werklocaties, inmenging van 'ruimte voor werken' in de stad en regionale afstemming, vinden Zaanse speerpuntbedrijven geschikte ruimte in de stad of regio. Een leefbare en gezonde stad geldt daarbij als randvoorwaarde.
- Arbeidsmarkt: iedereen is nodig. Om iedereen die kan werken ook aan werk te helpen zetten we in op de route naar werk. Daarvoor is het nodig dat opleidingsbudgetten toegankelijk zijn en worden ontschot. Dit helpt om (intersectoraal) van werk naar werk te bewegen. Om effectiever arbeidsmarktbeleid te voeren is bovendien samenwerking en coördinatie van arbeidsmarktbeleid nodig.

G40

- Een voortrekkersrol vervullen in de G40 themagroep sterke ketens t.b.v. arbeidsmarkt; faciliteren werk naar werk (ontschotten opleidingsbudgetten) en zoals ook bij Duurzaamheid valt te lezen opnieuw opgaan voor voorzittersrol Themagroep Duurzaamheid G40.

Metropoolregio Amsterdam

- MRA Invest (ROM) benutten door aan te sluiten, informatiepositie te verbeteren en financiering.
- Samenwerken aan ruimte op werklocaties (bedrijventerreinen en kantoren).
- Samenwerken op gebied van toerisme.

- Samenwerken aan sociaal-maatschappelijke opgaven door de coördinatie tussen de verschillende arbeidsmarktregio's.

Provincie Noord-Holland

- Samenwerken aan ruimte op bedrijventerreinen
- Als partner op het gebied van arbeidsmarktbeleid

Noordzeekanaalgebied

- Via het bestuurlijk platform NZKG wordt de lobby gevoerd richting provincie en Rijk (EZK)

Samenwerking gemeente Amsterdam

- Samenwerken op arbeidsmarktbeleid tussen de verschillende arbeidsmarktregio's

Regio Zaanstreek-Waterland

- Samenwerken aan ruimte op bedrijventerreinen.

6. Veiligheid

Zaanstad werkt aan de integrale opgave veiligheid

We werken aan een veilige fysieke, sociale en virtuele omgeving voor de Zaanse inwoners en ondernemers. We zetten in op het voorkomen van overlast, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens. Voelen mensen zich veilig op straat, dan kunnen ze meedoen. Dat gevoel kan groter worden door een effectieve bestrijding van criminaliteit, maar ook door te zorgen voor open wijken waarin weinig verborgen gaat en mensen elkaar kennen en ontmoeten in de openbare ruimte. Enkele relevante trends en ontwikkelingen:

- Traditionele criminaliteit en onveiligheidsgevoelens dalen al sinds de beginjaren van de 21e eeuw.
- Die trend zien we ook in de jeugdcriminaliteit. Er is echter een stijging van het aantal minderjarigen en jongvolwassenen dat verdacht wordt van een ernstig geweldsdelict.
- Ook zien we een toename van de minder zichtbare vormen van criminaliteit, namelijk ondermijning en cyber gerelateerde criminaliteit.

Strategische prioriteiten voor veiligheid

- Ondermijning vraagt om aandacht en structurele middelen. We willen een continuering van inzet op preventieve kant. Het regeerakkoord biedt aanknopingspunten maar veel gaat naar landelijke diensten.
- Wietpilot: implementatie, evaluatie en vervolg. Een sterk netwerk om uitdagingen bij de implementatie samen op te pakken.
- Het tegengaan van Cybercrime samen met het Rijk en (door het verenigen van) andere partners.
- Zoals bij de opgave het tegengaan van kansenongelijkheid geformuleerd willen we het Pact-Poelenburg opschalen naar Zaandam Oost als onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid.

Om de strategische prioriteiten te realiseren zet Zaanstad in op de volgende netwerken:

Direct met het Rijk

- Directe contacten met departementen en ministeries versteken en onderhouden met name via J&V, zowel bestuurlijk als (hoog)ambtelijk.

VNG

- VNG Commissie Veiligheid en Bestuur: positie nemen voor informatiepositie, lobby om wetgeving en middelen.

Netwerken specifiek over veiligheid:

- Stuurgroep Ondermijning;
- Netwerk Wietpilot, burgemeesters 10 pilotsteden;
- LOVP via RBOP en V10;
- Eenheidsleiding van de politie, leiding van OM van ons parket; i.v.m. ons belang bij strategische afwegingen in beleid.

Regio Zaanstreek-Waterland

- De regio Zaanstreek-Waterland draagt bij aan kennis uitwisseling in de regio. Het fungeert ook als belangrijk netwerk voor een regionale aanpak Corona.

